

Důsledkem přetrvávajícího snižování po-bídek ze strany státu ve formě veřejných zakázek a neustále rostoucího přetlaku jednotlivých uchazečů ve veřejných soutěžích je z těchto skutečností plynoucí stávající nejistota dodavatelů v oblasti veřejných zakázek. Oslovili jsme dnes již několikaletého přispěvovatele do našeho časopisu Ing. Filipa Bušinu s žádostí o jeho stanovisko, jak on sám hodnotí momentální situaci na trhu veřejných zakázek a kde spatřuje nejzávažnější nedostatky.



Již tři roky přispíváte do našeho odborného časopisu do rubriky **Námět k zamyšlení**, která nastiňuje nedořešené problémy v oblasti veřejného zadávání. Jak se za tyto tři roky situace na trhu veřejných zakázek změnila?

Rozhodně nechci působit jako pesimista, ale bohužel se nedomnívám, že by se situace na trhu veřejných zakázek nějak výrazně zlepšila. Dokonce si myslím, že je mnohem horší.

Situace v oblasti veřejného zadávání prochází v poslední době několika milníky. Je to např. nevyvážený konkurenční boj jednotlivých uchazečů o veřejné zakázky, neustále se snižující počet vypisovaných soutěží a v neposlední řadě katastrofální dopad novely, účinné od 1.4.2012.

Konkurenční boj přece k veřejným soutěžím neodmyslitelně patří?

To máte nepochybně pravdu, nicméně mi dovoluňte oponovat. Neboť to, co je dle mého názoru zásadní pro jakýkoli konkurenční boj, jsou nastavená jasně definovaná pravidla a ta já momentálně v zákoně o veřejných zakázkách postrádám.

Domnívám se, že konkurenční boj má být především o tom, že se dodržují stanovená pravidla, která předně ochraňují zadavatele a dále pak zajišťují sítu pro potenciální žadatele. Právě z důvodu důrazu na kvalitu budoucích zhotovitelů. A takové formy konkurenčního boje aktuálně znění zákona o veřejných zakázkách neumožňují.

O jakých formách konkurenčního boje mluvíte?

Jsou to přesně ty, které byly potlačeny v novele platné od 1.4.2012. Neboli prokazování finanční a ekonomické kvalifikace a dále pak důraz na technickou způsobilost.

Ke zrušení těchto kvalifikačních předpokladů ale došlo právě z toho důvodu, aby byly jednotlivé veřejné soutěže transparentní a otevřené pro všechny uchazeče?

Ne, s tímto názorem nesouhlasím. A ten, kdo toto tvrdí, neví o čem mluví a pouze podlehl módnímu heslu 21. století „korupce, korupce a zase korupce“. To je ale zásadní chyba, která se již nyní projevuje v podobě dumpingových cen, a pokud se v brzké době nezažádná, tak následky budou katastrofální.

Jaké následky?

Tristní kvalita předávaného díla, rozestavená díla, bankrotující podniky, neúměrné doby výběrových řízení z důvodu nabourávání vyděračskými společnostmi (které za stažení nabídky či následně odstoupení budou požadovat odstupné), zahlcení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže velkým množstvím podnětů a návrhů atd.

Na druhou stranu ale ceny, za které se nyní soutěží, jsou o dost nižší než před dubnovou novelou, nemyslíte?

Ano, ale to je právě ono, co jsem již zmiňoval. Právě z důvodu toho, že se do veřejné soutěže může přihlásit *de facto* kdokoli bez potřebných referencí, musí kvalitní hráči s dlouholetou tradicí přistupovat na jejich hru a jít s cenou výrazně pod předpokládanou hodnotu veřejné zakázky. Jen z toho důvodu, aby měli práci. A smutné je, že jednotliví představitelé z veřejného sektoru se bouchají do prsou, jak jsou dobří, že tu zakázku levně vysoutěžili.

Můžete být konkrétní?

Domnívám se, že příkladů bychom našli mnoho, např. si stačí vzpomenout na pár posledních zakázek vypisovaných SŽDC.

Tam ale, pokud je nám známo, se cenové nabídky jednotlivých subjektů od sebe příliš výrazně nelišily?

To sice ano, ale nabízené ceny byly na polovinu předpokládané hodnoty veřejné zakázky. To pouze svědčí o tristní situaci ve stavebnictví, když už i společnosti jako Metrostav a Skanska podávají dumpingové ceny, aby získaly práci.

Dobře pojďme k jinému tématu. Ve svém článku na předcházejících stranách tohoto čísla se zmiňujete o stávající nutnosti ekonomizace rozumět a jak se vztahuje na oblast veřejných zakázek ve stavebnictví?

Jednoduše, ekonomizace je věda, která vychází z ekonomie a jejím hlavním úkolem a posláním je nalézat taková řešení, aby se přiblížila ideálnímu stavu. A důvod, proč ekonomizaci vztahují ke stavebnictví a uchazečům o veřejné stavební zakázky, je ten, že se domnívám, že oblast stavebnictví nyní kvůli přetrvávající krizi potřebuje ekonomizovat víc než kdykoliv dříve.

Ovšem opět je důležité zdůraznit, že to, co je pro ekonomizaci nejdůležitější, je nastavit takové podmínky, aby byla aplikovatelná.

Jakou osobně predikujete budoucnost stavebnictví v ČR?

Na tuto otázku není lehké odpovědět. Uvedu tři klíčové problémy:

1. Oblast stavebnictví v České republice nemá stabilní zázemí, myšleno především v konsenzuálním stavu vedení a směřování celého tohoto odvětví. Neboli na klíčových postech panuje příliš velká fluktuace a nízká úroveň kvalifikace.
2. Oblast stavebnictví v České republice trpí obrovským přetlakem jednotlivých stavebních společností (malé, střední, velké), které v mnoha případech ztratily jakékoli racionální přemýšlení a řídí se již pouze pudem sebezáchovy. Neboli vytlačují klín klímem.
3. Iracionální přístup Ministerstva financí ČR v podobě neustálého snižování investic do odvětví stavebnictví.

Tudíž moje odpověď zní, pokud se nezmění přístup zákonodárců, jednak co do obsazování a řízení příslušného resortu kvalifikovanými lidmi znalými dané problematiky, dále pak částečným navýšením investic do tohoto odvětví a v neposlední řadě optimalizováním stavebních společností na našem území (cca o 60 %), tak budoucnost odvětví stavebnictví vidím velice špatně. Navíc naše stavebnictví nemá lídra, který by ho hájil a zastupoval.

Jakého lídra máte na mysli?

Ministra, se silným mandátem, který oblasti stavebnictví rozumí a bojuje za jeho oživení a ne za sebe.

Děkujeme za rozhovor.